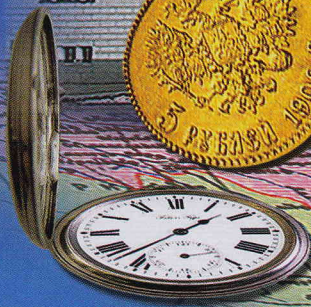

АТЛАС

Історія України

М. Грушевський

— Державні кордони на початку ХХ ст.
 — Межі та центри губерній і областей Російської імперії, королівств і коронних крав Австро-Угорщини (губернії, однойменні з їхніми центрами, на карті не підписано)
 Літерами позначено коронні краї: **Г** Галичина, **Б** Буковина
 — Межі розселення українців — Сучасні кордони України
 Міста з населенням (за даними переписів 1897 і 1900 рр.)
Одеса понад 400 000 жителів
Київ понад 100 000 жителів
Херсон понад 50 000 жителів

ПРОМИСЛОВІСТЬ
 Родовища корисних копалин
 ■ вугілля
 ▲ нафта
 ▲ залізні руди
 ▲ марганцеві руди
 ▲ ртутні руди
 ○ озокерит
 □ кам'яна сіль
 Галузі промисловості
 ● вугледобувна
 ● нафтодобувна
 ● рудна
 ● металургійна
 ● машинобудування
 ● хімична
 ● виробництво будівельних матеріалів
 ● деревообробна
 ● текстильна
 ● харчова
 ● інші галузі
 Промислові центри (обсяг валової продукції в мільйонах умовних карбованців)
 100–250
 50–100
 30–50
 10–30
 до 10
 Примітка. У промислових центрах з обсягом продукції до 50 млн показано тільки провідні галузі

◆ Загальноімперські ярмарки (1 Стрітенський, 2 Хрещенський)
 ■ Підприємства цукрового синдикату (від 1887 р.)
 ■ Синдикат "Продамет" (1902 р.)
 ■ Район розміщення підприємств синдикату "Продвугілля" (1904 р.)
 ■ Синдикат "Паровозний союз" (1907 р.)
 ■ Синдикат "Продвагон" (1907 р.)
 ■ Монопольні об'єднання
 ■ Синдикат "Урожай" (сільськогосподарські машини та обладнання, 1907 р.)
 ■ Синдикат "Дріт" (1908 р.)
 ■ Синдикат "Продаруд" (1908 р.)
 ■ Синдикат консервних заводів (1910 р.)
 ■ Трест "Наваль-Росуд" (суднобудування, 1912 р.)
 ■ Банківські центри
 ■ Основні райони розміщення іноземного капіталу в промисловості

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО
 ■ Товарне виробництво пшениці; ячмінь, льон
 ■ Товарне виробництво цукрових буряків; зернові Пшениця і соняшник
 ■ Пшениця і кукурудза
 ■ Жито, овес, картопля, льон
 ■ Гірське пасовище і лісове господарство
 ■ Райони вирощування тютюну
 ■ Райони виноградарства

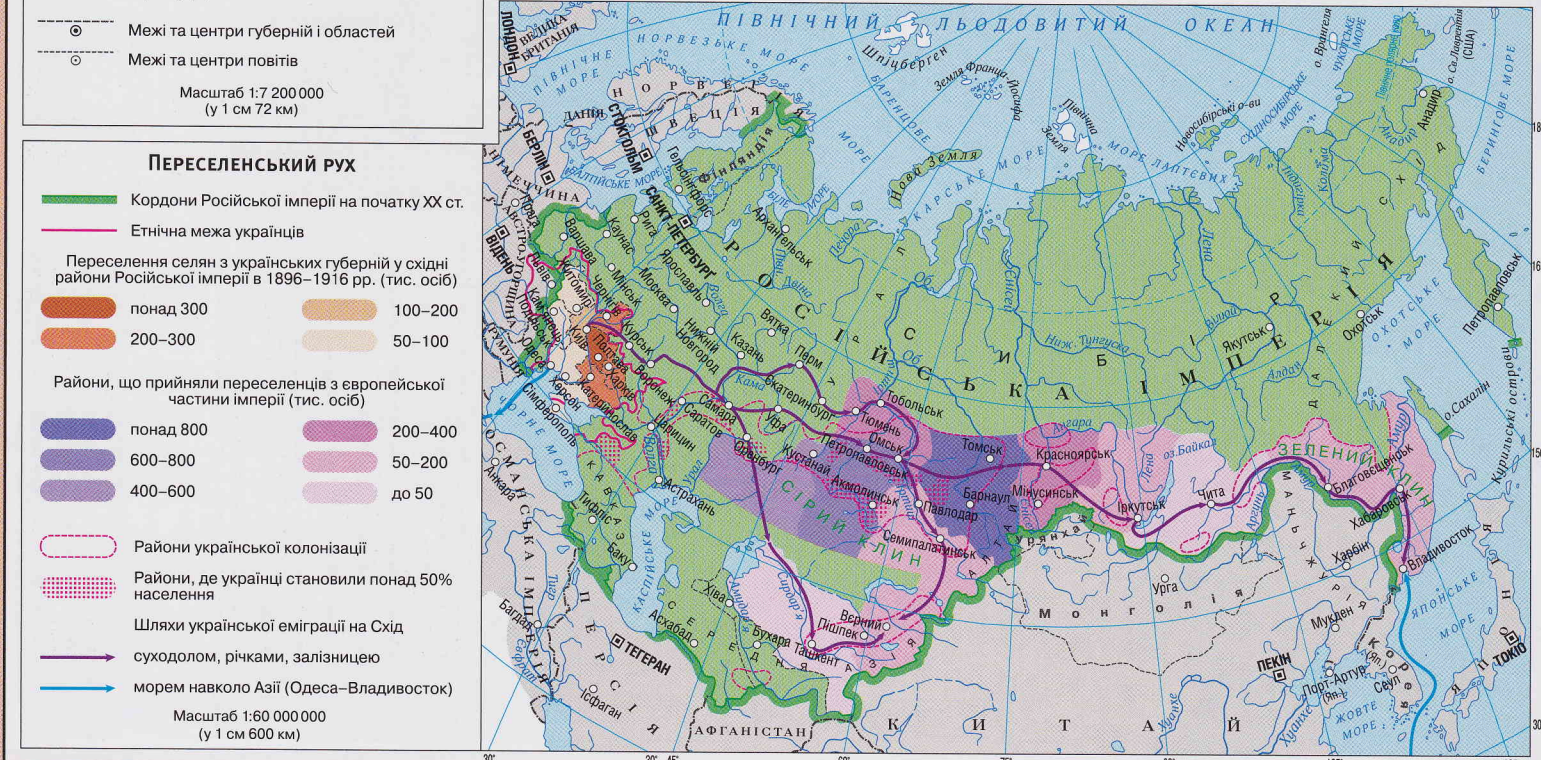
Середньовалові збори зернових культур у 1909–1913 рр. з розрахунку на душу населення в пудах (по українських губерніях Російської імперії та землях Австро-Угорщини)
 понад 40
 31–40
 21–30
 до 20
 Поміщицьке землекористування (% площі всіх земель, 1897–1905 рр.)
 ■ Транспорт
 — Залізничні збудовані до 1901 р.
 — у 1901–1917 рр.
 — державні
 — приватні товариств
 ■ Морські порти
 Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

- Київ** Населені пункти, охоплені страйками в січні 1905 р; початок революції
- Кількість робітників, які брали участь у січневих страйках (по губерніях)
- 33 тис. 1,5–4 тис. менше 1 тис.
- Повстання на броненосці "Князь Потьомкін-Таврійський" (14–18 червня 1905 р., Одеса); рух броненосця 12–24 червня
- Території, охоплені масовими селянськими виступами
- Єврейські погроми 1905–1906 рр.
- Населені пункти, охоплені страйками в жовтні 1905 р.
- Сутинки страйкарів з військами і поліцією
- Місця діяльності рад робітничих депутатів
- Повстання на крейсері "Очаків" під керівництвом лейтенанта П.Шміда 11–16 листопада 1905 р.
- Революційні виступи в армії в листопаді–грудні 1905 р.
- Збройні повстання робітників у грудні 1905 р.
- Залізничні, охоплені страйками в грудні 1905 р.
- Губернії, повіти і міста, де в травні 1906 р. було введено воєнний або надзвичайний стан
- Харків Страйки і демонстрації на західноукраїнських землях, пов'язані з революційними подіями в Росії 1905 р.

- УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ РУХ**
- Осередки Української соціал-демократичної спілки (УСДС, початок 1905 р.)
- Осередки Української соціал-демократичної робітничої партії (УСДРП, до грудня 1905 р. РУП)
- Об'єднання УРП і УДР в Українську радикальну демократичну партію (УРДП, кінець 1905 р.)
- Культурно-освітні товариства "Просвіти"
- Видання періодичної преси українською мовою
- ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАГАЛЬНОРОСІЙСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ**
- Комітети Російської соціал-демократичної робітничої партії (РСДРП)
- Осередки Російської соціаліст-революціонерів (есерів)
- Місця активної діяльності чорносотенних організацій
- Осередки партії анархістів
- Осередки Конституційно-демократичної партії (кадетів) та "Союзу 17 жовтня" (октябристів)

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ

Центри епарій (1910 р.)

- православних
- греко-католицьких
- Монастирі
- православні
- греко-католицькі

Віросповідання населення українських земель на зламі XIX/XX ст. (%)

- православні
- греко-католики
- католики
- протестанти
- юдеї
- мусульмани
- прихильники інших віросповідань

ОСВІТА І НАУКА

Університети, роки заснування

1 Львівський (1661 р.)	4 Новоросійський (1865 р.)
2 Харківський (1805 р.)	5 Чернівецький (1875 р.)
3 Київський (1834 р.)	

Інші вищі навчальні заклади

- 1 Ветеринарний інститут (1873 р.)
- 2 Учительський інститут (1874 р.)
- 3 Історико-філологічний інститут (1875 р.)
- 4 Львівський політехнічний інститут (1877 р.)
- 5 Південноросійський технологічний інститут (1877 р.)
- 6 Академія ветеринарної медицини (1897 р.)
- 7 Київський політехнічний інститут (1898 р.)
- 8 Вище гірниче училище (1899 р., від 1912 р. – Гірничий інститут)
- 9 Вищий музичний інститут ім. М. Лисенка (1903 р.)
- 10 Київський комерційний інститут (1908 р.)

Гімназії (кількість у населених пунктах)

- ♦ до 10
- ♦ понад 10

Межі навчальних округів Російської імперії за станом на 1914 р.

- 1 Варшавський, 2 Віленський, 3 Московський, 4 Київський, 5 Харківський, 6 Одеський, 7 Кавказький

Кількість письменних на початку ХХ ст. (% усього населення, за губерніями і коронними краями)

до 10	21–25
11–15	26–30
16–20	понад 30

Повіти, де в 1907 р. почалися заходи щодо впровадження загальної початкової освіти в Російській імперії

Територія Східної Галичини і Північної Буковини, де станом на 1910 р. усі школярі-українці навчалися рідною мовою

Територія Закарпаття, де рідною мовою навчалися до 10% школярів-українців

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА ТА ВИДАВНИЦТВО

Видання книжок (кількість назв, 1913 р.)

- до 10
- 11–20
- 21–50
- понад 100

Видання газет і часописів (кількість назв, 1913 р.)

- до 5
- 10–20
- понад 50

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ РУХ

Наукове товариство ім. Т.Шевченка (1873 р.)

Українське наукове товариство (1907 р.)

Товариство українських поступовців (1908 р.)

Товариства "Просвіта"

- діючі (від 1907 р.)
- закриті до 1914 р. після урядових репресій

Товариства грамотності

- діючі
- закриті

Кількість філій товариства "Просвіта" на Галичині: а) у 1900 р., б) у 1914 р.

Спортивно-фізкультурні організації

- "Сокол-батько" (1894 р.)
- "Пласт" (1911 р.)
- "Січ" (1900 р.)

АРХІТЕКТУРА

Видатні пам'ятки початку ХХ ст.

Київ

- Міський музей (1899 р.)
- Оперний театр (1901 р.)
- Костел Св. Миколая (1909 р.)
- Педагогічний музей (1911 р.)
- Бессарабський ринок (1912 р.)

Львів

- Міський театр (1900 р.)

Севастополь

- Панорама "Оборона Севастополя" (1905 р.)

Полтава

- Художнє училище (1908 р.)
- Губернське земство (1908 р.)

Ялта

- Лівадійський палац (1911 р.)

Корейз

- Юсуповський палац (1909 р.)
- "Ластівчине гніздо" (1912 р.)

Товариство "Руська бесіда"

Товариство Святого Василя Великого (від 1902 р. "Унію")

Демонстрації та мітинги на знак протесту проти заборони святкування 100-річчя від дня народження Т.Шевченка (березень 1914 р.)

Театри

- драматичні
- оперні

Консерваторії

Музеї

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

4 ГЕОПОЛІТИЧНІ ПЛАНИ ДЕРЖАВ НАПЕРЕДОДНІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

СЕРБІЯ   Держави Антанти та їхні союзники

НІМЕЦХИНА   Центральні держави (Троїстий Союз) та їхні союзники

ШВЕЦІЯ   Нейтральні держави

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПРЕТЕНЗІЇ ДЕРЖАВ

- Східна межа німецької експансії
- Території, які планувалося приєднати до Німеччини безпосередньо
- Межі територіальних зазіхань Австро-Угорщини
- Території, на які претендувала Румунія

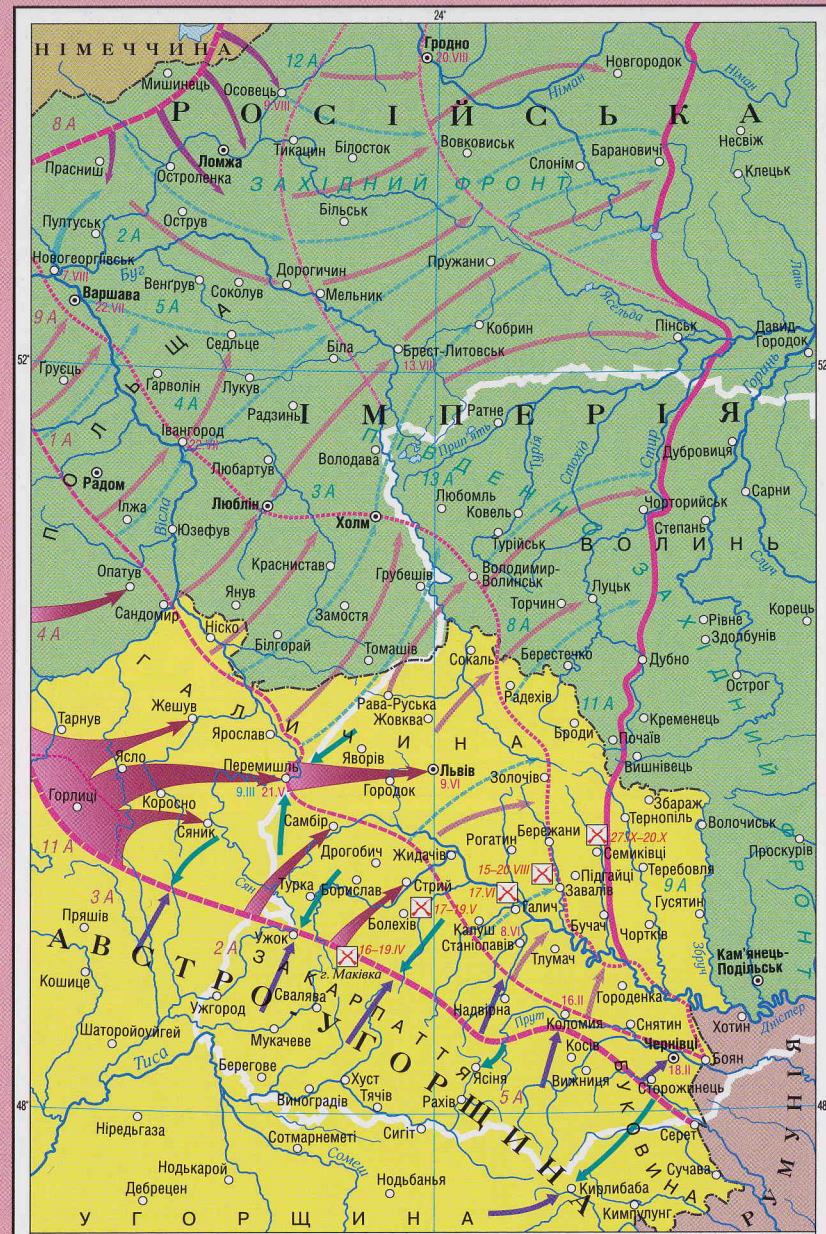
Російська імперія

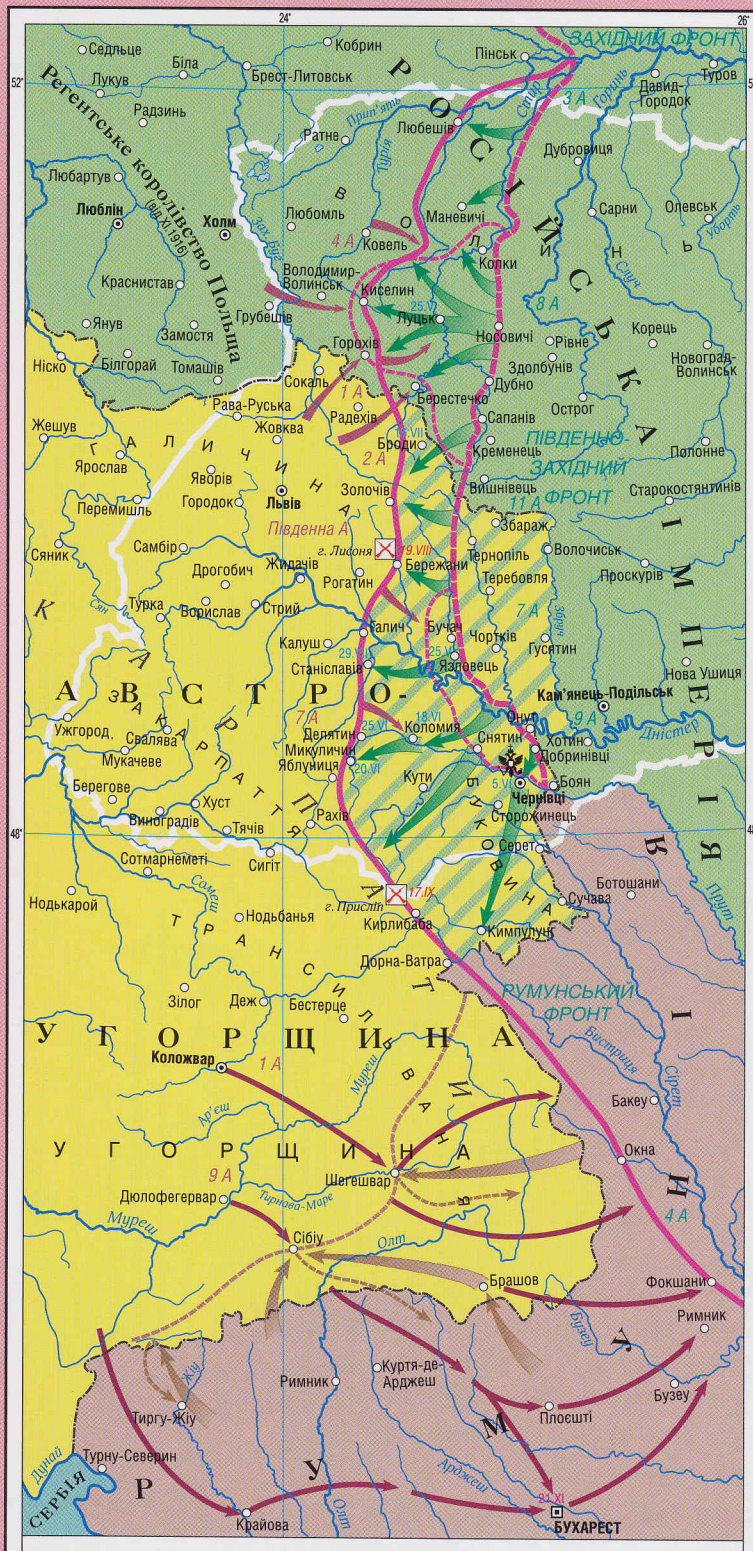
- Західна Україна і район чорноморських проток, які планувалося включити до складу імперії
- Польські етнічні землі, які планувалося приєднати до майбутньої автономної Польської держави

Території, на які претендували

- Болгарія
- Османська імперія
- Сербія
- Греція

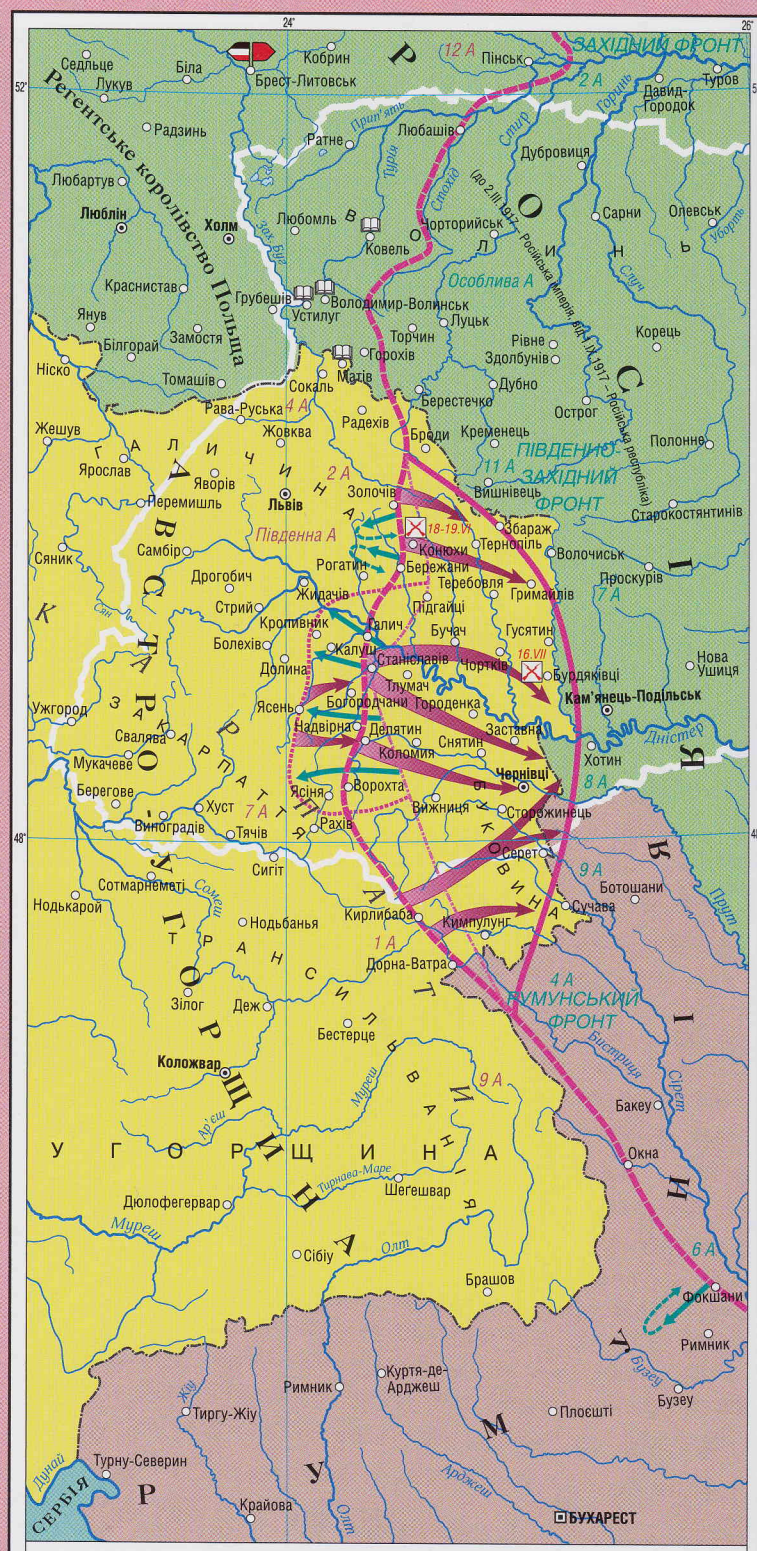
Масштаб 1:12 000 000
(у 1 см 120 км)

1916 рік

- Лінія фронту на початку року
- Брусилівський прорив – наступ російських армій 22 травня – 31 липня
- Лінія фронту 2–3 червня
- Дії німецьких і австро-угорських військ
- Бой за участь січових стрільців 19.VII
- Вступ Румунії у війну на боці Антанти (14 серпня); дії румунських військ в Угорщині
- Межа просування румунських військ за станом на 13 вересня
- Осінній наступ німецьких і австро-угорських армій у Румунії
- Лінія фронту наприкінці 1916 р.
- Територія і центр відновленого Галицько-Буковинського генерал-губернаторства

Масштаб 1:4 500 000
(у 1 см 45 км)

1917 рік

- Лінія фронту на початку року
- Лінія фронту 15 червня
- Наступ російських військ 16–30 червня
- Рубіж, досягнутий 30 червня
- Контрнаступ німецьких і австро-угорських військ 6–15 липня
- Лінія фронту за станом на 15 липня
- Підписання Тимчасової угоди про припинення військових дій на Східному фронті між радянською Росією і країнами німецького блоку (2 грудня 1917 р.)
- Місяць культурно-освітньої роботи старшин УСС на Волині в березні 1916 – червні 1917 рр.

Масштаб 1:4 500 000
(у 1 см 45 км)

Одеса Ради, у яких переважали більшовики у вересні–жовтні

✕ Загони Червоної гвардії в містах

▶ Армійські корпуси, у яких після жовтневого перевороту в Петрограді (25 жовтня) створилися військово-революційні комітети

★ Захоплення влади в містах більшовиками після жовтневого перевороту (до 7 листопада)

✳ Збройний виступ більшовиків у Києві (29–31 жовтня)

Утворення Української Центральної Ради (7 березня)

Ради робітничих, селянських і солдатських депутатів, що виникли під час Лютневої революції

Заснування Українського військового клубу ім. П. Полуботка (16 березня)

Всеукраїнський національний конгрес (3–8 квітня), який проголосив курс України на автономію в складі федеративної Росії. Вибори Центральної Ради

Норми представництва депутатів від губерній і великих міст, запропоновані М. Грушевським;

від партій (один значок – один депутат):

- Союз українських автономістів-федералістів
- Українська партія соціалістів-революціонерів (УПСР, есери)
- Українська соціал-демократична робітничая партія (УСДРП)
- Українська радикальна демократична партія (УРДП)
- Українська народна партія (УНП, самостійники)

Перший універсал Центральної Ради (10 червня). Декларація про намір проголосити автономію України на II Всеукраїнському військовому з'їзді

Губернські та повітові земства і ради, що першими підтримали проголошення автономії

Формування першого загону Вільного козацтва (початок квітня)

Повіти, де впродовж літа 1917 р. було сформовано загони Вільного козацтва

Всеукраїнський з'їзд Вільного козацтва (3–7 жовтня); обрання отаманом генерала П. Скоропадського

Ставка Генеральної ради Вільного козацтва

ПОЧАТОК УКРАЇНІЗАЦІЇ АРМІЇ

Національні військові частини, які самостійно формували українці – солдати і офіцери (березень – липень)

Українські військові частини, сформовані за офіційної згоди російського командування в серпні – жовтні

Цифрами на карті позначено:

- 1 полк ім. Б. Хмельницького
- 2 полк ім. П. Полуботка
- 3 полк ім. П. Дорошенка
- 4 полк ім. І. Гонти
- 5 полк ім. П. Сагайдачного
- 6 полк ім. Т. Шевченка
- 7 1-й Сімферопольський полк ім. П. Дорошенка
- 8 1-й Український корпус П. Скоропадського
- 9 2-й Січовий Запорозький корпус
- 10 батальйони "Рятування України"
- 11 гайдамацькі курені

▶ Російські армійські корпуси

Територія української автономії, визначена "Тимчасовою інструкцією Генерального секретаріату" 4 серпня

Осередки корніловського заклоту (27–31 серпня)

Евакуація штабу Київського військового округу на Дон (31 жовтня). Перехід влади над Україною до Центральної Ради

▶ Третій універсал Центральної Ради (7 листопада). Проголошення Української Народної Республіки (УНР)

Території, на які поширювалась юрисдикція УНР

Суміжні території, де українці становили більшість, чия належність мала визначитися в майбутньому, "по згоді організованої волі народу"

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

- Територія Української Народної Республіки за Третім універсалом Центральної Ради (7 листопада 1917 р.)
- Дем. Нар. Респ. Криму (XI.1917 – I.1918)
- Інші державні утворення, що постали після жовтневого перевороту в Росії та не визнавали більшовицької влади; час існування
- Перший Всеукраїнський з'їзд рад (4–6 грудня 1917 р.)
- Переїзд делегатів-більшовиків з Києва до Харкова. Проголошення Української радянської республікою (11–12 грудня 1917 р.)
- Райони зосередження військ більшовицької Росії напередодні наступу на Україну
- Наступ більшовицьких військ у грудні 1917–січні 1918 рр.
- Райони зосередження заготованих більшовиками частин Південно-Західного фронту та їхні дії проти українських військ
- Збройні сутички військ УНР з більшовиками
- 26.1.18 Дати здобуття населених пунктів більшовиками
- Межа території, зайнятих більшовиками на 4 січня 1918 р. (день офіційного оголошення війни урядом радянської України Центральної Раді)
- Радянські республіки, підпорядковані більшовицькому уряду Росії; час існування

- 45 Норма представництва делегатів від губерній до Українських установчих зборів, призначених на січень 1918 р. Межі повітів Курської та Воронежської губерній, від яких мали обиратися делегати до Українських установчих зборів
- Чигирин Центри повітів, у яких відбулися вибори Четвертий універсал Центральної Ради (9 січня 1918 р.). Проголошення незалежності Української Народної Республіки
- Бій під Крутами 16 січня 1918 р.

- Більшовицьке повстання в Києві 16–22 січня 1918 р.
- Відступ Центральної Ради з Києва після здобуття міста більшовиками 26 січня 1918 р.
- Місця перебування Центральної Ради після відступу з Києва
- Територія і міста, контрольовані українськими військами на 27 січня 1918 р.
- Лінія фронту німецьких і австро-угорських військ
- Укладення Брестського миру між УНР і Німеччиною та її союзниками (27 січня 1918 р.)

- Території Холмщини і Підляшся, що передавалися УНР за ухвалою Брестського миру
- Території Східної Галичини і Буковини, що за домовленістю з Австро-Угорщиною мали стати українським автономним краєм
- Втроннення румунських військ у Бессарабію в січні 1918 р.

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

Німецько-австрійський Східний фронт напередодні наступу 18 лютого

Наступ німецьких і австро-угорських військ у лютому-травні

Дії українських військ

Межа просування союзних військ

на кінець лютого

на кінець березня

на початок травня

Дати здобуття міст

Місця боїв

Район дій загонів Вільного козацтва в тилу більшовиків у березні

Антибільшовицькі повстання в містах

Шлях з Румунського фронту на Дон частин російської армії в лютому-квітні

Брестський мир між державами німецько-австрійського блоку і РСФРР 3 березня 1918 р., за яким радянська Росія втрачала всі права на Україну

Територія Української Народної Республіки, задекларована законом про новий адміністративно-територіальний поділ 6 березня 1918 р.

Назви, межі та центри земель за законом від 6 березня

Підняття українських прапорів на Чорноморському флоті (29 квітня)

Розпуск Центральної Ради; обрання П.Скоропадського гетьманом України (29 квітня 1918 р.)

Поразка Румунії; території, приєднані до Австро-Угорщини за Бухарестським миром 7 травня

Масштаб 1:6 000 000
(у 1 см 60 км)

Кордони УНР

Території, контрольовані більшовицькими військами до середини жовтня 1919 р.

Лінія фронту і території, зайняті більшовицькими військами станом на

1 грудня 1919 р.	8 лютого 1920 р.
13 січня 1920 р.	17 квітня 1920 р.

Наступ Червоної армії в грудні 1919 р. – квітні 1920 р.

16.XII.19 Дати здобуття населених пунктів

Перехід УГА на бік Червоної армії 12 лютого 1920 р.

Евакуація недобитків Добровольчої та Донської армій до Криму

Капітуляція денікінських військ під Одесою (13 лютого 1920 р.) та Новоросійськом (27 березня)

Територія Криму, що залишилася під контролем білогвардійців

Польський фронт у середині березня 1920 р.

Лінія Керзона

Місця формування українських військових частин у польському тилу

Перший зимовий похід армії УНР 6 грудня 1919 – 5 травня 1920 рр.; місця боїв з денікінцями і більшовиками з указанням дат

Район дій загонів Н.Махна

Масштаб 1:6 000 000
(у 1 см 60 км)

- Територія Вірменії, задекларована Севрським мирним договором 10 серпня 1920 р. (скасовано Лозаннським договором 24 липня 1923 р.)
- Турецько-грецький кордон за Севрським договором
- Райони Карса, Ардагана й Артіви, передані Туреччині за радянсько-турецьким договором 16 березня 1921 р.
- Лінія Керзона (8 грудня 1919 р.)
- Територія Литви, окреслена радянсько-литовським договором 12 липня 1920 р.
- Вільнюська область, зайнята польськими військами в жовтні 1920 р.; включена до складу Польщі 20 лютого 1922 р.
- Радянсько-польський кордон за Ризьким мирним договором 18 березня 1921 р.
- Бессарабія, зайнята румунськими військами в січні 1918 р.; приналежність до Румунії санкціоновано Паризьким протоколом 28 жовтня 1920 р.
- ЛАТВІЯ** Держави, що утворилися в 1917–1922 рр.
- Державні кордони станом на 1923 р.
- Білоруська СРР 31.VII.1920

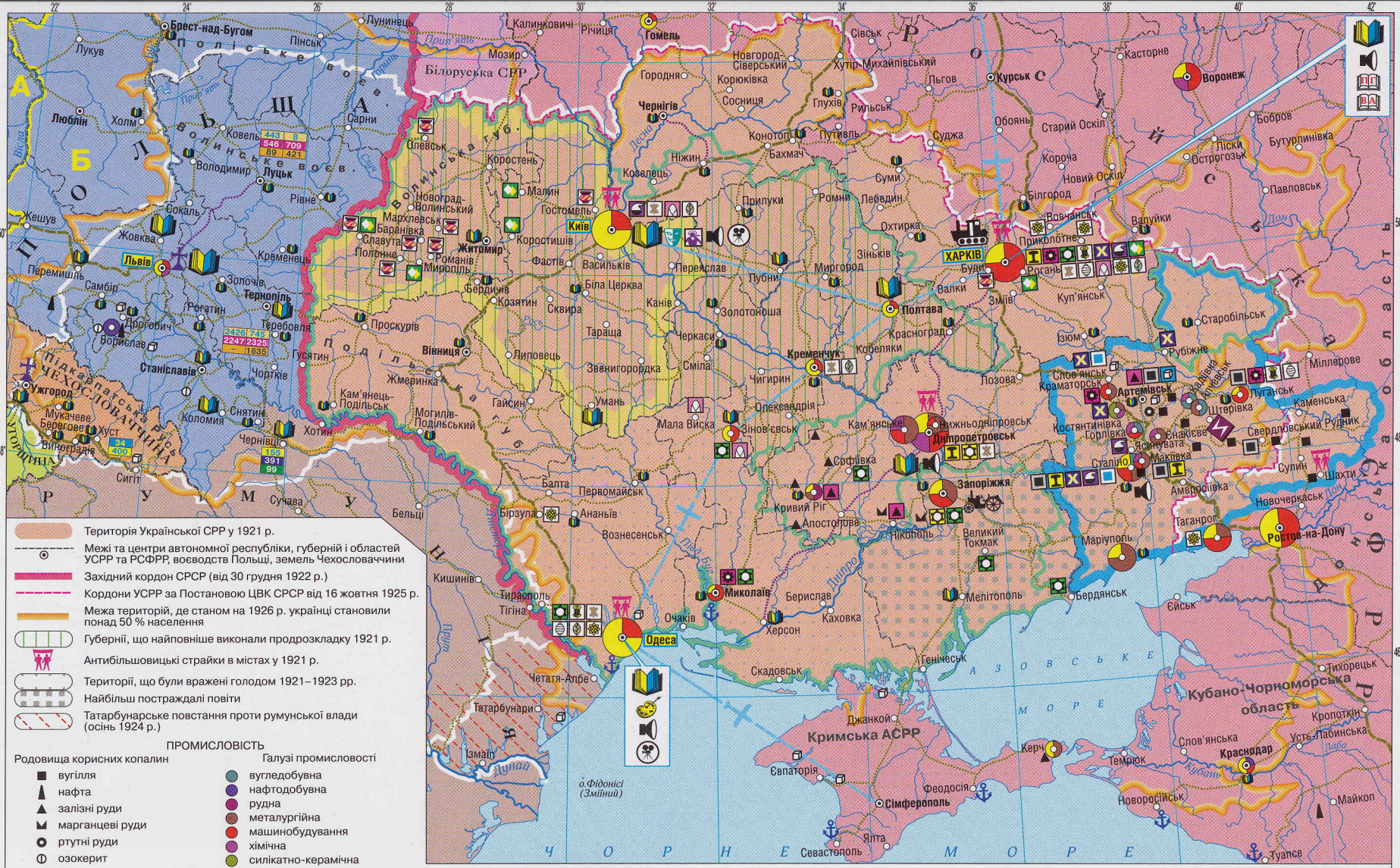
Цифрами позначено:
 1 Дагестанська АСРР 20.I.1920
 2 Азербайджанська СРР 28.IV.1920
 3 Нахичеванська СРР 28.VII.1920 (від 16.III.1921 до Азербайджану)

Примітка. 12 березня 1922 р. Грузинська, Вірменська і Азербайджанська СРР були об'єднані в Закавказьку Соціалістичну Федеративну Радянську Республіку (ЗСФРР)

Масштаб 1:12 000 000 (у 1 см 120 км)

- Державні кордони в 1914 р.
- Території, втрачені Німеччиною за Версальським мирним договором 28 червня 1919 р.: район вільного міста Данциг
- Познань і частини Пруссії та Померанії, передані Польщі
- Мемельська область, передана під контроль держав Антанти; від лютого 1923 р. у складі Литви
- Частина Верхньої Силезії, передана Польщі після березневого плевбіситу 1921 р.
- Гульчинський район, переданий Чехословаччині 28 червня 1921 р.
- Кордон між Австрією та Угорщиною в 1914 р.
- Території, втрачені Австрією за Сен-Жерменським мирним договором 10 вересня 1919 р.: південнослов'янські землі, що увійшли до складу Королівства Сербів, Хорватів і Словенців
- колишні коронні землі Богемія, Моравія та Силезія, передані Чехословаччині
- австрійські райони Вітораз (1) та Вальтіце (2) передані Чехословаччині
- Буковина, увійшла до складу Румунії
- Частина Тешинської Силезії, передана Польщі 28 липня 1920 р.
- Галичина, остаточно закріплена за Польщею рішенням Ради послів Антанти 14 березня 1923 р.
- Території, втрачені Болгарією за Нейським мирним договором 27 листопада 1919 р.: долина Тимок (1), райони міст Цариброд, Босилеград (2) та Струмиця (3), передані Королівству Сербів, Хорватів і Словенців
- Західна Фракія, приєднана до Греції
- Південна Добруджа, повернута Румунії
- Території, втрачені Угорщиною за Трианонським мирним договором 4 червня 1920 р.: Хорватія, Бачка і Західний Банат, включені до складу Королівства Сербів, Хорватів і Словенців
- Трансильванія і Східний Банат, приєднані до Румунії
- Бургенланд, переданий Австрії
- Словаччина і Підкарпатська Русь, увійшли до складу Чехословаччини
- Карпатські області Орава (1) і Спіш (2), передані Польщі 28 липня 1920 р.

- Територія Української СРР у 1921 р.
- Межі та центри автономної республіки, губерній і областей УСРР та РСФФР, введених Польщею, земель Чехословаччини
- Західний кордон СРСР (від 30 грудня 1922 р.)
- Кордони УСРР за Постановою ЦВК СРСР від 16 жовтня 1925 р.
- Межа територій, де станом на 1926 р. українці становили понад 50 % населення
- Губернії, що найповніше виконали продрозкладку 1921 р.
- Антибільшовицькі страйки в містах у 1921 р.
- Території, що були вражені голодом 1921–1923 рр.
- Найбільш постраждалі повіти
- Татарбунарське повстання проти румунської влади (осінь 1924 р.)

ПРОМИСЛОВІСТЬ

Родовища корисних копалин

- вугілля
- ▲ нафта
- ▲ залізні руди
- ▲ марганцеві руди
- ртутні руди
- озокерит
- кам'яна сіль

Галузі промисловості

- вугледобувна
- нафтодобувна
- рудна
- металургійна
- машинобудування
- хімічна
- силікатно-керамічна
- легка, харчова, деревообробна

Промислові центри

Трести (госпрозрахункові об'єднання державних підприємств однієї галузі)

- "Донбасвугілля"
- Південнорудний трест
- "Південсталь"
- Південний машинобудівний трест
- Південний Сільмаштрест
- "Укртрестсільмаш"
- "Укртекстильмаш"
- "Хімвугілля"
- "Коксобензол"
- "Укрсілтрест"
- "Склосода"
- "Фарфор, фаянс, скло"
- "Укрпапіртрест"
- "Шкіртрест"
- "Текстильтрест"
- "Цукротрест"
- "Укролітрест"
- "Тютюнтрест"

Перша в Україні Штервська ГРЕС, побудована за планом ГОЕЛРО (1926 р.)

Створення першого радянського трактора (1921 р.)

Початок випуску гусеничних тракторів (1924 р.)

Транспорт

- Залізниці, збудовані до 1917 р.
- Залізниці, збудовані в 1921–1928 рр.
- Залізничні ділянки з найінтенсивнішим рухом
- Порти, відкриті в 1921 р. для зовнішнього торгівлі за рішенням Раднаркому
- Перші українські повітряні лінії (1923 р.)

КУЛЬТУРА

Українізація

- Губернії, де політика українізації знайшла найбільшу підтримку
- Губернія, де українізація проходила з мінімальним успіхом
- Території, де 100% школярів-українців навчалися рідною мовою (1927 р.)

Ківи

Центри наукового, культурного і мистецького життя

- Театр "Березиль" Л. Курбаса (1922 р.)
- Мистецька школа монументалістів М. Бойчука (1922 р.)
- Спілки письменників: "Плуг" (1922 р.) і "Гарт" (1923 р.)
- Художні організації: Товариство ім. К. Костанді і Асоціація художників Червоної армії (1922 р.)
- Вільна академія пролетарської літератури – ВАПЛІТЕ (1925 р.)
- Міста, де 1927 р. було розпочато радомовлення
- Одеська кінофабрика (1922 р.) і Київська кіностудія (1927 р.)
- Видання книжок українською мовою (кількість назв, 1928 р.)

до 10   11–20   21–50   51–100   понад 100

ЗАХІДНА УКРАЇНА

Поділ Польщі на господарські території в 1923 р.: Польща "А" (80% промислових підприємств та інфраструктури) і Польща "Б" (сировинний придаток і ринок збуту Польщі "А")

Шкільництво

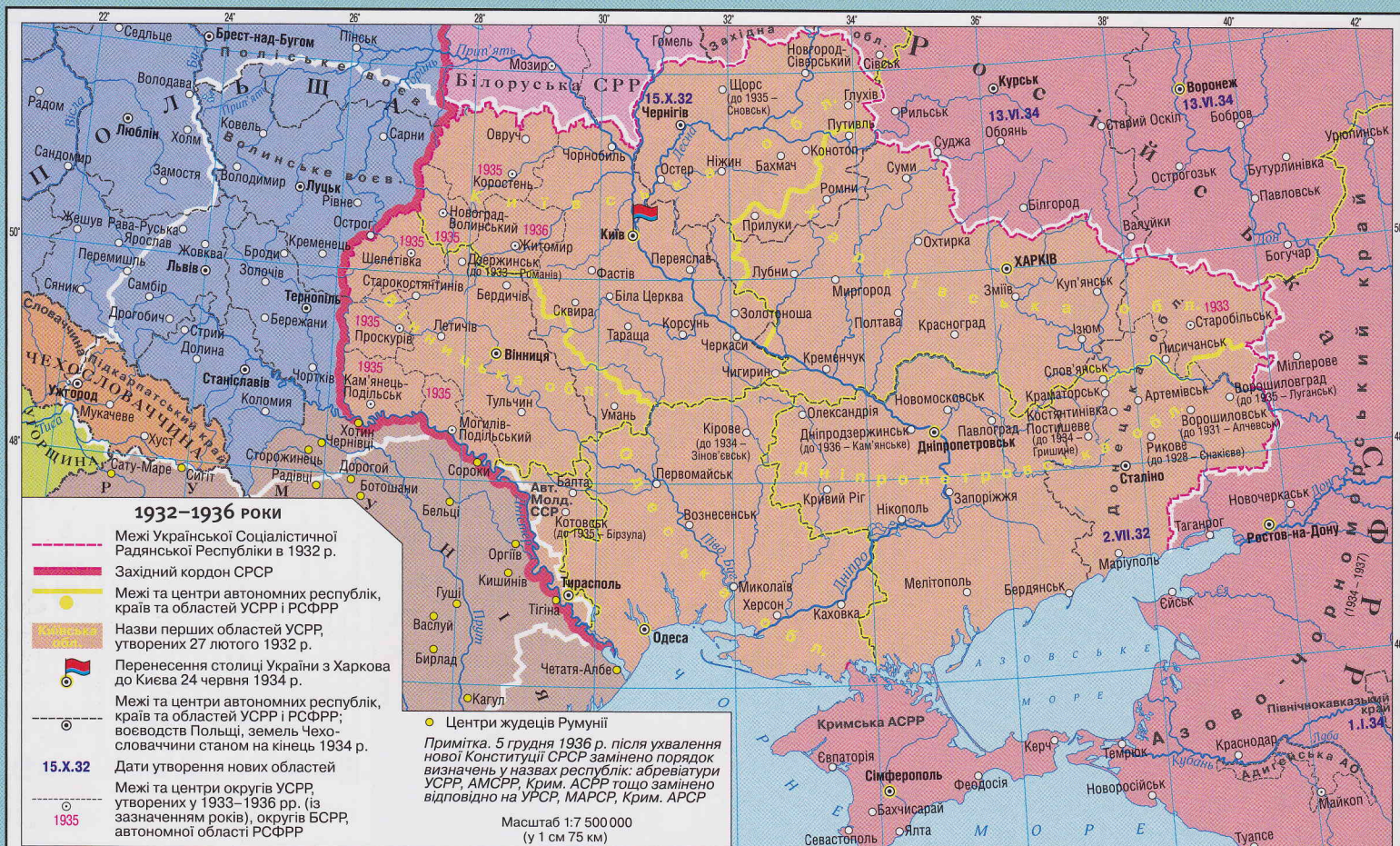
Школи Галичини та Волині в 1921–1922 (А) і 1927–1928 (Б) роках: а) українські, б) польські, в) утравкістичні (двомовні)

Народні школи з українською мовою навчання на Закарпатті: а) у 1916 р., б) у 1921–1922 рр.

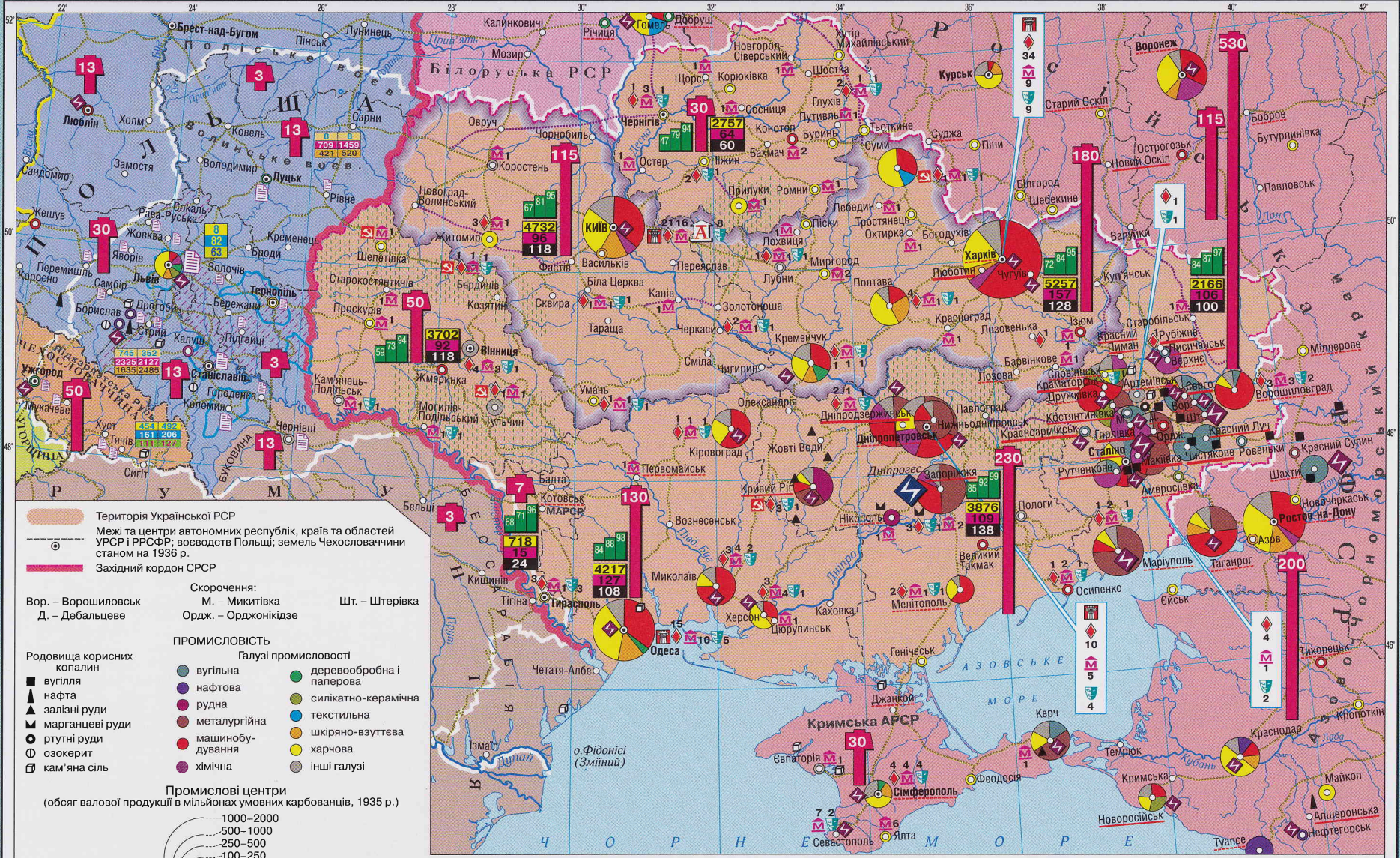
Школи на Буковині в 1922–1923 рр.: а) українські, б) румунські, в) інші (німецькі, єврейські, польські, угорські). У 1927 р. українські школи перейшли на румунську мову викладання

Вища духовна освіта: Греко-католицька богословська академія (Львів, 1928 р.), Греко-католицький богословський ліцей (Ужгород)

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

Територія Української РСР
 Межі та центри автономних республік, країв та областей УРСР і РСФСР; воеводств Польщі; земель Чехословаччини станом на 1936 р.
 Західний кордон СРСР

Скорочення:
 Вор. – Ворошиловськ
 Д. – Дебальцеве
 М. – Микитівка
 Ордж. – Орджонікідзе
 Шт. – Штерівка

Родовища корисних копалин
 ■ вугілля
 ▲ нафта
 ▲ залізні руди
 ▲ марганцеві руди
 ○ ртутні руди
 ○ озокерит
 □ кам'яна сіль

ПРОМИСЛОВОСТІ
 Галузі промисловості
 ● вугільна
 ● нафтова
 ● рудна
 ● металургійна
 ● машинобудування
 ● хімічна
 ● деревобробна і паперова
 ● силкатно-керамічна
 ● текстильна
 ● шкіряно-взуттєва
 ● харчова
 ● інші галузі

Промислові центри
 (обсяг валової продукції в мільйонах умовних карбованців, 1935 р.)

- 1000–2000
- 500–1000
- 250–500
- 100–250
- 50–100
- 30–50
- 10–30

Примітка. У промислових центрах з обсягом продукції до 50 млн показано тільки провідну галузь

Електростанції (на початок 1936 р.)
 Потужність у тис. квт

- до 200 тис.
- 200–500 тис.
- понад 500 тис.

теплові
 гідроелектростанції

Залізниці, збудовані в 1930-х рр.

Міста, у яких удвоєння населення зросло в
 Горлівка понад 10 разів
 Станіслав понад 5 разів
 Шостка понад удвічі

Центри округ, де партійне керівництво першим взяло курс на суцільну колективізацію (січень 1930 р.)

Райони масових виступів селян проти колективізації в 1930 р.

Межі Київської та Харківської областей, що найбільше постраждали від Голодомору 1932–1933 рр.

Колективізовані господарства (% по областях) станом на 1 жовтня: а) 1932 р., б) 1934 р., в) 1936 р.

Кількість колгоспів (а), радгоспів (б) і машинно-тракторних станцій (МТС) (в) по областях УРСР станом на 1936 р.

КУЛЬТУРА
 Університети, діяльність яких було поновлено в 1933 р.
 Інші вищі навчальні заклади та їхня кількість на початку 1939 р.
 Всеукраїнська академія наук (від 1936 р. Академія наук УРСР)
 Музеї та їхня кількість в УРСР (1939 р.)
 Театри та їхня кількість на початку 1939 р.

Кількість масових бібліотек, кінотеатрів та кіноустановок по областях УРСР, Молдавській АРСР і Кримській АРСР станом на 1939 р.

бібліотеки	кінотеатри та кіноустановки
Вінницька обл.	1063
Ворошиловградська обл.	799
Дніпропетровська обл.	1123
Донецька обл.	945
Житомирська обл.	866
Запорізька обл.	1334
Кам'янець-Подільська обл.	994
Київська обл.	1768
Кіровоградська обл.	587
Миколаївська обл.	897
Одеська обл.	859
Полтавська обл.	1688
Сумська обл.	882
Харківська обл.	1609
Чернігівська обл.	1097
Молдавська АРСР	508
Кримська АРСР	758
	430
	399
	514
	605
	260
	417
	278
	629
	224
	230
	430
	357
	303
	593
	266
	115
	455

ЗАХІДНА УКРАЇНА
 Межа господарських територій Польщі
 Кількість філій товариства "Просвіта" на Галичині: а) у 1920 р., б) у 1929 р., в) у 1936 р.

Території, де понад 10% українців були членами "Просвіти"

Райони найбільш пільної діяльності "Рідної школи" (1936 р.)

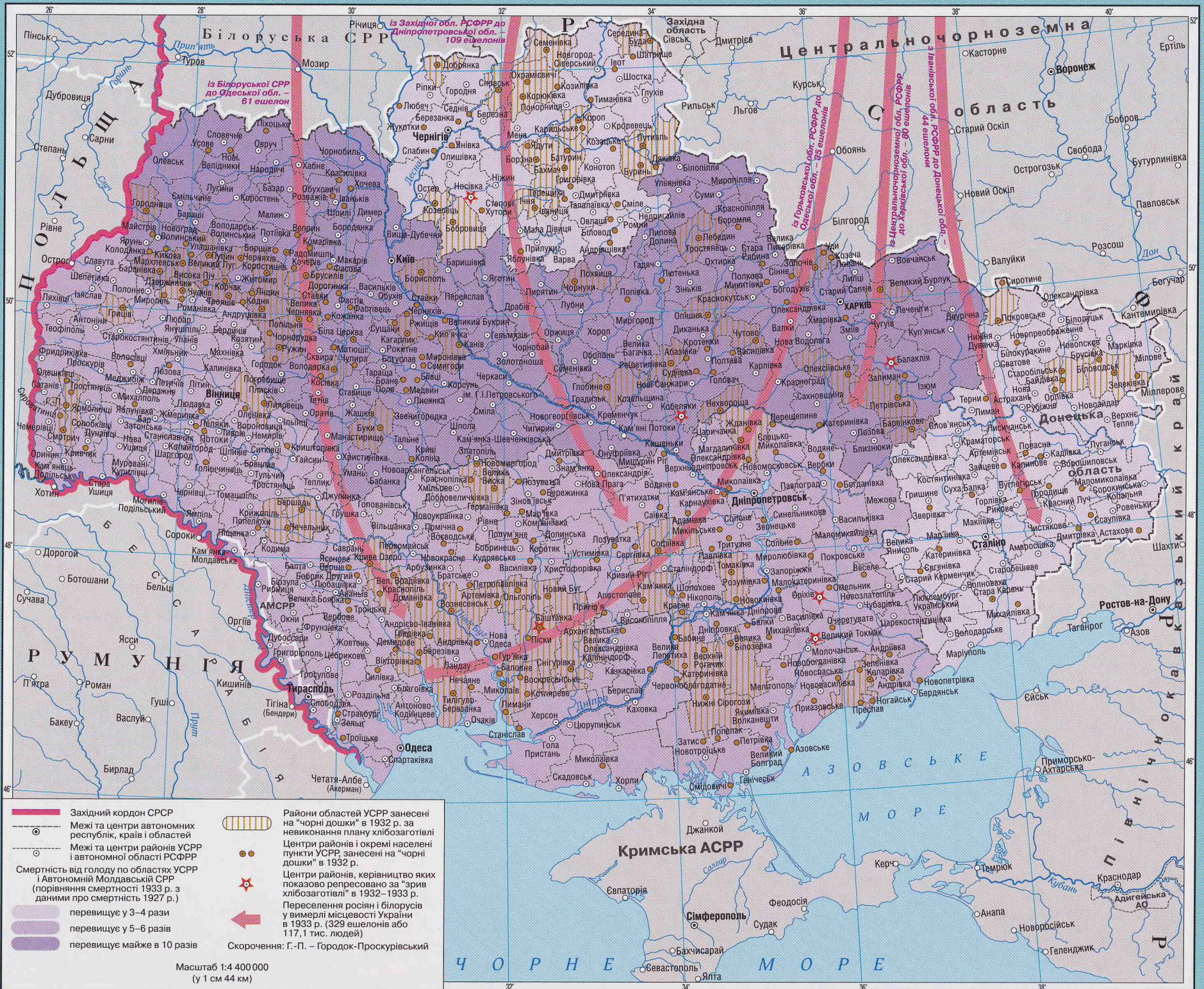
Видання української преси (кількість назв, 1934 р.)

- до 5
- 6–10
- понад 50

Школи Галичини та Волині в 1927–1928 (А) і 1937–1938 (Б) роках:
 а) українські, б) польські, в) утравістичні (двомовні)

Школи Закарпаття в 1931–1932 (А) і 1938 (Б) роках: а) українські, б) чеські, в) угорські

Масштаб 1:6 000 000 (у 1 см 60 км)

Західний кордон СРСР
 Межі та центри автономних республік, країв і областей
 Межі та центри районів УСРР і автономної області РСФРР
 Райони області УСРР занесені на "чорні дошки" в 1932 р. за невиконання плану хлібозаготівлі
★ Центри районів і окремі населені пункти УСРР, занесені на "чорні дошки" в 1932 р.
★ Центри районів, керівництво яких показаво репресовано за "зрив хлібозаготівлі" в 1932–1933 р.
★ Переселення росіяні і білорусів у вимерлі місцевості України в 1933 р. (329 ешелонів або 117,1 тис. людей)
★ Скорочення: Г.-П. – Городок-Проскурівський

Смєртність від голоду по областях УСРР і Автономній Молдавській СРР (порівняння смертності 1933 р. з даними про смертність 1927 р.)
 перевищує у 3–4 рази
 перевищує у 5–6 разів
 перевищує майже в 10 разів

Масштаб 1:4 400 000
 (у 1 см 44 км)

ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1921–1939 РОКАХ

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

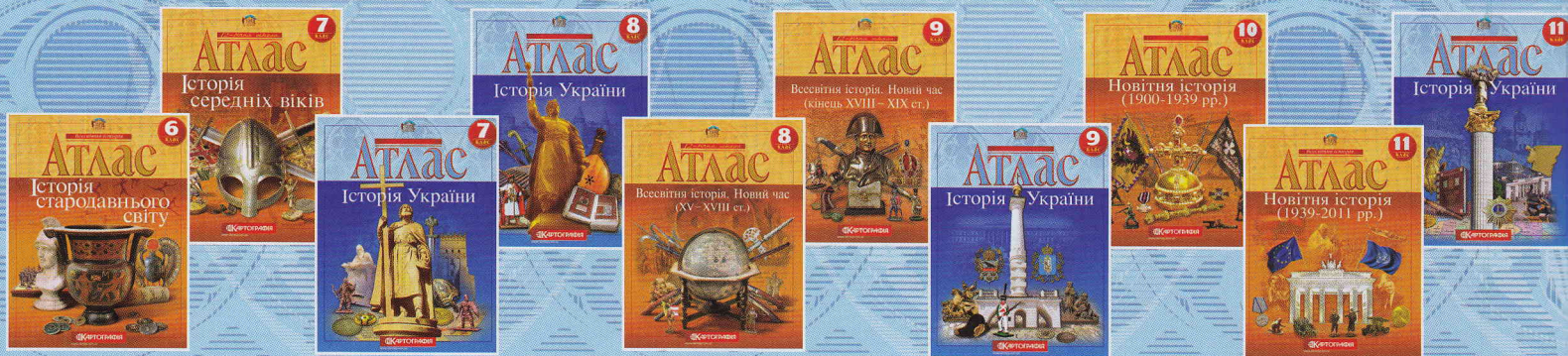
- а б** Обмін закарпатськими територіями між Румунією та Чехословаччиною в 1921 р.: а) передано Чехословаччині, б) передано Румунії
- Межі та центр Підкарпатської Русі (від 1928 р. – Підкарпатський край) у складі Чехословаччини
- Громадсько-політичні організації українофільські (народовецькі):**
  - Центральна українська народна рада (у 1919–1938 рр. – Центральна руська народна рада)
  - Християнська народна партія (1922 р.)
  - Українська народна робітничка партія (1936 р.)
  - Українське національне об'єднання (1939 р.)
- русофільські (москвофільські):**
  - "Центральна руська народна рада" (1919 р.)
  - "Общество ім. О. Духновича" (1923 р.)
  - Карпаторуська трудова партія (1920 р.)
  - Руська національно-автономна партія (1935 р.)
- русинські:**
  - Автономно-землеробський союз (у 1920–1924 рр. – Підкарпатський землеробський союз)
- Події 1938 року**
  - Призначення першого автономного уряду Карпатської України (11 жовтня)
  - Території, що відійшли до Угорщини за ухвалою Першого Віденського арбітражу (2 листопада)
  - Територія і столиця (від 10 листопада) Карпатської України
- Події 1939 року**
  - Збройна сутичка між чеськими військами і загонами Карпатської Січі (14 березня)
  - Проголошення незалежності Карпатської України (15 березня)
  - Вторгнення угорських військ і бій із загонами Карпатської Січі на Красному Полі (15 березня)
  - Місяця останнього збройного спротиву загонів Карпатської Січі (до середини квітня)
  - Території, приєднані до Угорщини після завоювання Закарпаття

- Державні кордони за станом на 1929 р.
- Межі та центри воеводств Польщі, автономної республіки УСРР
- Межі та центри повітів Польщі, жудеців (повітів) Румунії
- а б в** Райони, де українці становили більшість населення у Польщі (а), Румунії (б), Чехословаччині (в)
- 1919 Роки міжнародного визнання приєднання західноукраїнських земель до Польщі, Румунії та Чехословаччини
- Национальний склад західноукраїнських земель у 1930–1931 рр. (у сучасних кордонах України):
  - українці ■ румуни ■ німці
  - поляки ■ угорці ■ росіяни
  - євреї ■ чехи ■ болгарари

- ЛЕМКИ**
- Межі Східної Малопольщі (Східної Галичини), яка за самою країні Антанти мала користуватися правом на саморядування
- Межа господарських зон: Польща "А" (на захід) і Польща "Б" (на схід)
- Українські повіти, де католицьке населення становило:
  - а б** а) понад 20%, б) понад 40%
- Повіти найпродуктивнішої діяльності Ревізійного союзу українських кооперативів (РСУК, 1934 р.), (на 10 тис. українців понад 10 кооперативів)
- Повіти, найповніше охоплені діяльністю "Маслосоюзу"
- Повіти, найповніше охоплені кредитивним кооперативним рухом
- Львів Головний центр українського культурного та політичного життя

- УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ**
- УВО** Українська військова організація (1920 р.)
- УНДО** Організація українських націоналістів (ОУН, 1929 р.)
- УСРП** Українське народно-демократичне об'єднання (1925 р.)
- КПЗУ** Українська соціалістично-радикальна партія (1926 р.); до 1926 р. – Українська радикальна партія (УРП)
- УНО** Комуністична партія Західної України (1923 р.); до 1923 р. – Комуністична партія Східної Галичини (КПСГ)
- УСДП** Українська народна обнова (1931 р.), у 1930–1931 рр. – Українська католицька народна партія (УКНП)
- УСДП** Українська соціал-демократична партія (1928 р.)
- Райони українського партизанського руху в 1921–1923 рр.
- Ліське повстання влітку 1932 р.
- Повіти, у яких восени 1930 р. польська влада провела "паціфікацію"
- Українські гімназії, закриті під час "паціфікації"
- Погроми українських православних церков на Холмщині та Надсянні в 1938 р.
- Концтабір для українських політичних в'язнів (від 1934 р.)
- Збройні акції українських націоналістичних організацій, із зазначенням років
- УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РУМУНІЇ**
- Українські громадсько-політичні організації
  - УНП** Українська національна партія (1927 р.)
  - В** "Визволення" (1929 р.)
- Татарбунарське повстання восени 1924 р.

Масштаб 1:3 500 000
(у 1 см 35 км)

Навчальні атласи, стінні та контурні карти з історії в магазинах «Атласи та карти»
 Київ, вул. Попудренка, 54 (044) 292-31-24, 573-26-84,
 Київ, вул. Червоноармійська, 69 (044) 537-06-18

ЗМІСТ

Сторінка	ЗМІСТ	масштаб
	Україна на початку ХХ ст.	1 : 6 000 000
1	Події російської революції 1905–1907 років в Україні	1 : 6 000 000
2	Земельна реформа П. Столипіна	1 : 7 200 000
	Переселенський рух	1 : 60 000 000
3	Культура, церква і український національний рух на початку ХХ ст.	1 : 6 000 000
4	Геополітичні плани держав напередодні Першої світової війни	1 : 12 000 000
5	Україна в Першій світовій війні (події 1914–1915 років)	
	1914 рік.....	1 : 4 500 000
	1915 рік.....	1 : 4 500 000
6	Україна в Першій світовій війні (події 1916–1917 років)	
	1916 рік.....	1 : 4 500 000
	1917 рік.....	1 : 4 500 000
7	Початок Української революції (події березня–листопада 1917 року)	1 : 6 000 000
8	Українська Народна Республіка (події листопада 1917 – лютого 1918 років)	1 : 6 000 000
9	Вступ військ Німеччини та Австро-Угорщини на територію України (події лютого–травня 1918 року)	1 : 6 000 000
10	Українська Держава (квітень–грудень 1918 року)	1 : 6 000 000
11	Центральна і Східна Європа в 1918 році	1 : 12 000 000
12	Західноукраїнські землі в 1918–1920 роках	1 : 2 200 000
13	Доба Директорії (події січня–червня 1919 року)	1 : 6 000 000
14	Доба Директорії (події липня–грудня 1919 року)	1 : 6 000 000
15	Україна в грудні 1919 – травні 1920 років	1 : 6 000 000
16	Радянсько-польська війна. Поразка військ П. Врангеля (події квітня 1920 – березня 1921 років)	1 : 6 000 000
17	Поразка українських визвольних змагань. Повстанські рухи 1921 року	1 : 6 000 000
18	Культура і духовне життя в Україні в 1917–1921 роках	1 : 6 000 000
19	Центральна і Східна Європа після Першої світової війни	1 : 12 000 000
20	Адміністративно-територіальний устрій України в 1920-ті роки	
	1921–1925 роки.....	1 : 7 500 000
	1926–1930 роки.....	1 : 7 500 000
21	Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921 – 1928 роки)	1 : 6 000 000
22	Адміністративно-територіальний устрій України в 1930-ті роки	
	1932–1936 роки.....	1 : 7 500 000
	1937–1939 роки.....	1 : 7 500 000
23	Соціально-економічні перетворення в радянській Україні (1929 – 1938 роки)	1 : 6 000 000
24	Голодомор 1932–1933 років в Україні	1 : 4 400 000
	Західноукраїнські землі в 1921–1939 роках	1 : 3 500 000

ДЕРЖАВНЕ НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «КАРТОГРАФІЯ»

вул. Попудренка, 54, м. Київ-94, МСП-660, 02660
 Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
 ДК №398 від 03.04.2001

Упорядник Д.В. Ісаєв
 Рецензенти: О.Д. Бойко, В.С. Власов, Ю.С. Комаров,
 О.О. Салата, О.А. Худобець
 Редактор Д.В. Ісаєв
 Дизайнер С.М. Сухенко

Технічний редактор Л.Д. Васильківська
 Формат 62х93/8. Ум. друк. арк. 3,2
 Замовлення № 0397

ТОВ «Триада-Прінт»
 вул. Бастіонна, 15, м. Київ, 01014

©ДНВП «Картографія», 2013

ISBN 978-617-670-242-9

Картог. Атлас. 10кл. Історія

9 786176 702429